

Hannevig-saken feirer 40-årsdag på Capitol *Quisling var i god tro* skrev Paal Berg i 1940

«Kongens linje» utsolgt

Mens «Statsmaktenes revolusjonære forhold til Grunnloven» er å få.

Professor Halvar Sundberg, Stockholm, og prost E. A. Hedem, Oslo, har som bekjent en meget høy stjerne blant rettsstatens ofre i vårt land. Likeså sikkert er det at begge har sine trofaste disipler. Blant dem regner vi forbundskasserer Rolf Ruyter som en av de mest dynamisk oppladde. — I fjor hadde vi et friskt intervju med ham om Utredningen fra Institutet för Offentlig och Internationell Rätt og om betydningen av å få den spredt fra landsende til landsende. Like ivrig er han når det gjelder prost Hedem.

— Sannheten lar seg ikke kjøpe eller betale for penger, sier Ruyter. Derfor står Hedem så sterkt. Ikke er han lønnet for sitt opplysningsarbeide. Heller ikke har han vært NS, alt annet enn det, han var en erklært motstander av NS. Derfor er han fri og uavhengig til alle sider. Hans brosjyrer spredes uten pekuniært utbytte, vi dekker bare trykningsutgiftene. Hedem hører til sannhetssøkerne, derfor ser vi opp til ham.

— Er det ikke fire brosjyrer Hedem har...

visst, det er utelukkende saken som teller for Hedem. Han vurderer biskop Berggrav etter fortjeneste.

Vi får blant annet på side 27 høre om ham at han er en ubarmhjertig steinkaster, med et kynisk forhold til bispeløfte og troskapsed, farlig for de villførte og for tusenvis av uskyldige hustruer, mødre og barn.

— Hedems henvendelse til Stortinget, hva sier du til at denne henvendelse ikke førte til noen som helst reaksjon?

— Bare at sansen for disse ting for tiden syns å være noe sløvet i tingets hall. Forøvrig antar jeg at Hedem har holdt seg godt dekket bak svenskeutredningen.

— Har Hedems skrifter funnet veien bare til det hjemlige marked?

— En god del har gått til Sverige og Danmark. Dessuten har vi hatt flere kjøpere i USA, Irland, Syd Amerika og Kanada.

En virkelig mann har, når et håp slår feil, bare en glede mindre, men ingen smerte.

Friedrich Hebbel.

Folk hvis ord ingen betydning har, roper høyt.

Hannevig-saken som nå løper i sitt 40. år, befinner seg i øyeblikket hos justiskomiteen i Representantenes Hus i den amerikanske kongressen i Washington D.C. Der har den vært siden 23. januar.

Den skal også til Senatet, hvor det blir utenrikskomiteen som trolig får den til behandling.

Når begge komiteer og begge Kongressens kammer har gjort seg ferdig med den, skal det legges fram en såkalt «joint resolution». Og så kan saken bringes inn for domstol. Men på grunn av rettsferi som angjeldende domstol begynner på i mai, vil rettsbehandlingen ikke kunne skje før tidligst i oktober i år.

Om grunnen til at Hannevig-saken har måttet ta en sving innom Kongressen, forteller ekspedisjonssjef Egil Nygaard i UD til Arbeiderbladet at det er en formalitet. Mellom USA og Norge er det enighet om at Hannevig-saken — dersom man ikke kom til en ordning — i siste instans skulle opp for domstolen Court of Claims. Og noen ordning er det ikke blitt. Court of Claims er imidlertid underlagt den amerikanske kongressen, og ifølge amerikansk lov må det gjøres kongressvedtak om at domstolen kan ta opp saken.

Det har aldri vært noen verdiansettelse av de skip og verfter som den amerikanske regjering beslagla i 1917 og som tilhørte avdøde skipsreder Christoffer Hannevig. Men takket være renter i 40 år ligger den samlede erstatningssum like oppunder 80

Etter de siste partsinnlegg var utvekslet i fjor etter et seks år meningsskifte ble det fra amerikansk side fremmet et forslag til minnelig ordning. Det er aldri blitt offentlig nevnt hva tilbudet gikk ut på, men det har vært antydning en engangs-erstatning på 1,5 million dollar. — Dette tilbudet ble avslått fra norsk side. Og derfor har saken gått videre.

Tyskland vil helst lage egne tanks Drastiske våpenkjøp

Vest Tysklands våpenbestillinger i andre land dreier seg ialt om leveranser for 4,5 milliarder mark, nærmere åtte milliarder kroner. Av dem faller halvparten på USA og Storbritannia. Våpnene skal leveres i løpet av året. Den største enkeltbestilling går til Storbritannia — et ukjent antall panservogner med Rolls Royce motorer for 850 millioner mark. Bestillingene i USA er ukjent, men det er på det rene at de er blitt adskillig mindre enn tidligere beregnet. Forøvrig skal Frankrike levere jetjagerfly og transportmaskiner, Italia skole- og opplæringsfly, Belgia kanoner og Tyrkia ammunisjon. Det er fortsatt usikkert om Bonn vil legge panservåpenets tyngde på amerikanske eller britiske tanks. Det er ingen hemmelighet at forsvarsminister Franz Josef Strauss ikke er overbevist om hverken den amerikanske M-48 eller den britiske Centurions egenskaper og helst vil fremstille en egen tysk konstruert stridsvoen

Her har vi den såkalte forsvarsjef i Israel, generalmajor Moshe Dayah, som trykket på knappen da jødehæren overfalt Egypt, uten hensyn til at det medførte overhengende fare for ny verdenskrig. Fremdeles holder han spillet gående, med fransk og engelsk assistanse. Hadde vi ikke hatt Eisenhower og Hamarskiöld til å stagge den samme Moshe Doyah ville det ha sett blodrødt ut i verden i dag.

hele østgrensen fra Nordishavet til Østersjøen.

Men da de finske menn og kvinner — bl. a. assistert av norske frivillige — satte seg til motverge, visste det seg til verdens forbløffelse at framrykkingen ble stanset. For-

Av Alexander Lange

Det er klart at det er en formildende — om ikke en frifinnende omstendighet — at tiltalte har handlet i god tro og for å vareta almene interesser. — Vi vet at justitarius Berg var klar over at Quisling befant seg i en slik god tro, idet Berg den 15. april 1940 skriver det i sin dagbok i sitt forsvar for den takk han samme dag gjennom Kringkastingen rettet til Quisling for hans utviste fedrelandssind i tidsrommet 9.—15. april. Man kan lese i UK's innstilling s. 159:

«Jeg sa», skriver han (Paal Berg) i sin dagbok, «at jeg personlig trodde at Quisling var i subjektivt god tro, — at han virkelig trodde å ha varetatt sitt lands interesser ved det han hadde gjort, og at jeg derfor kunne gi en erklæring om denne min personlige mening.»

Dette er etter min oppfatning en vesentlig opplysning som har henligget upåaktet i innstillingen i disse år! Da Berg i 1945 i Høyesterett tiltrådte dødsdommen over Quisling — kan jeg ikke se at han ga uttrykk for ovenstående formildende oppfatning av det alvorligste tidsavsnitt i Quislings offentlige

portere råstoffene, bygge fabrikkene og utdanne arbeiderne før det overhodet ble snakk om å betale. Men nå som før: finnene satte seg

opptreden og selvpålagte funksjon, som Quisling den 15. april avsto fra for å hindre fortsatt blodsutgydelse, og kanskje fordi han idet hele tatt var bragt til nærmere ettertanke og befriende beinelse?

Kan det i det hele tatt i lengden mobiliseres aktelse for en slik opptreden av en h.r.justitarius? Eller blir dommen over Berg i tråd med den som i trykt skrift er talt av hans kollega i Høyesterett, dommer Thomas Bonnevie!

Oslo 5. februar 1957.

Litium - vår tids vidundermetall

Som ikke har fått praktisk anvendelse siden det for 125 år siden ble oppdaget

Litium ble oppdaget i 1817, men 125 år gikk uten at man fant noen særlig anvendelse for det. I en artikkel i Det Bestes februarnummer skildres dette merkelige metall som nå har vist seg å kunne bli av den største betydning for den siviliserte verdens utvikling.

Litium er så utbredt i jordskorpen at man ikke kan ta et eneste spatåk i hagen uten å få opp noen fnugg av det. Det er det letteste metall som finnes — og det er bare to gasser hydrogen og helium som er lettere. Det har så stor affinitet overfor luft og vann at det snart går i oppløsning hvis det ikke blir lagt i olje eller i en lufttett beholder. Det kan skjæres med kniv som en ost, og det brenner

sa sterk. Ikke er han lønnet for sitt opplysningsarbeide. Stillesen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

— Er det ikke fire brosjyrer Hedem har sendt ut?

— Det stemmer, men den om Kongens linje er utsolgt. De andre kan fremdeles skaffes, både «Det norske nøytralitetsbrudd» og «Landssvikoppjøret og rettskildene». Den beste og dypestpløyende er «Statsmaktenes revolusjonære forhold til Grunnloven.» Sistnevnte er gått ut i to opplag, det viser hvor høyt verdsatt den er. Vi har bare noen ganske få igjen. Jeg syns det er noe av en æresak for enhver at rettsstatens ofre å ha den i sin bokhylle. En god tanke måtte det forresten være — for dem som har alle fire — å binde disse brosjyrer i ett bind. Det ville på den måte bli lettere å oppbevare dem på en betryggende måte.

— Det er godt at samme Hedem ikke er av de prelater som taler i to tunger.

— Riktig, riktig! Et eksempel på hvor endefram og drastisk han legger kortere på bordet, jeg siterer fra side 9 i sistnevnte brosjyre: «Da det påligger domstolene å avgjøre de rettsspørsmål som blir dem forelagt, på grunnlag av lov og bevisligheter, må førstvoterende høyesterettsdommer i Haalandssaken antas å ha vist kriminell forsømmelse ved ikke å underkaste landssvikanordningens forhold til Landkriksreglementet art. 43 en uttømmende prøve.»

— Han sparer såvidt vi husker heller ikke sine egne kaldsbrødre?

— Det skal være sant og

funnet veien bare til det hjemlige marked? Det er god del har gått til Sverige og Danmark. Dessuten har vi hatt flere kjøpere i USA, Irland, Syd Amerika og Kanada.

En virkelig mann har, når et håp slår feil, bare en glede mindre, men ingen smerte.

Friedrich Hebbel.

Folk hvis ord ingen betydning har, roper høyt.

Kaj Olsen.

Finneses århundrelange kamp mot den russiske bjørn

Begynte allerede i 1160, ble skjerpet i 1809 og 1905, og nådde klimaks i 1939-44

I år 1155 begynte kong Erik IX av Sverige sitt første korstog mot finnene. De ble kristnet, og regjert som svensk provins de neste 650 år.

I alle disse årene var det stadige kriger mellom Sverige og Russland, med Finland på svensk side, og som slagmark. I 1809 måtte Sverige avstå landet, som nå ble storhertugdømme under Russland.

Finnene hadde alltid betraktet russerne med motvilje, for ikke å si forakt, og de tok straks opp sin seige kamp for å hindre russerne i å oppsluke dem. De ble forbudt å eie våpen, men gjennom folkeoppdragelse og undervisning — spesielt gjennom kampen for å bevare sitt eget språk, holdt de sin nasjonale egenart ved like. I 1899 ble trykke-, tale- og forsamlingsfriheten opphevet men straks

kongressen, og ifølge amerikansk lov må det gjøres kongressvedtak om at domstolen kan ta opp saken.

Det har aldri vært noen verdiansettelse av de skip og verfter som den amerikanske regjering beslagla i 1917 og som tilhørte avdøde skipsreder Christoffer Hannevig. Men takket være renter i 40 år ligger den samlede erstatningssum like oppunder 80 millioner dollar.

på det rene at de er blitt adskillig mindre enn tidligere beregnet. Forøvrig skal Frankrike levere jetjagerfly og transportmaskiner, Italia skole- og oppklaringsfly, Belgia kanoner og Tyrkia ammunisjon. Det er fortsatt usikkert om Bonn vil legge panservåpenets tyngde på amerikanske eller britiske tanks. Det er ingen hemmelighet at forsvarsminister Franz Josef Strauss ikke er overbevist om hverken den amerikanske M-48 eller den britiske Centurions egenskaper og helst vil fremstille en egen tysk konstruert stridsvogn etter Russlandskrigens erfaringer.

Under vinterkrigen i 1939 hadde Finland en voldsom sympati her hjemme. Mange idealistiske ungdommer meldte seg frivillig til krigen mot de bolsjevistiske overfallsmenn, og befolkningen for øvrig samlet inn ryggsekker, ulltepper og andre effekter i tonnevis.

Under selve den annen verdenskrig hørte man tilsvarende lite om finnene som våre kampfeller og frontsoldater om faren fra øst. Da var de plutselig blitt mer eller mindre forrædere.

Nå er øynene igjen åpnet. Den ting at finnene gjenom sin stadige og århundrelange nøytralitetskrig mot den russiske bjørn har lagt tydelig for dagen at de heller lar seg utslutte enn oppsluke av kommunistene, har gjort dem til verdifulle allierte i en strategisk viktig og uhyre ubehagelig stilling som bufferstat.

På denne bakgrunn kan det ha sin interesse med noen nærmere opplysninger om dette seige, trofaste folket i et barskt og værhardt land — opplysninger som vi tror er mer eller mindre ukjente for de fleste av våre lesere.

skjøt det opp idrettsforeninger, frivillige brannvernforeninger o.s.v. som kunne brukes som kamuflasje for politiske møter.

Da russerne i 1905 fikk hendene fulle med krigen mot Japan proklamerte finnene generalstreik. Så godt ble den organisert, at tsaren så seg nødt til å gjenopprette den finske forfatning. Dette var

første skritt mot full selvstendighet, som landet oppnådde etter den russiske revolusjon i 1917.

Så kom 1939, som vel de aller fleste av oss husker. Russerne forlangte baser ved innløpet til Finskebukta, og da Finland sa nei, bombet russiske fly Helsinki, og sovjethæren marsjerte opp langs

skiöld til å stagge den samme Moshe Doyah ville det ha sett blodrødt ut i verden i dag.

hele østgrensen fra Nordishavet til Østersjøen.

Men da de finske menn og kvinner — bl. a. assistert av norske frivillige — satte seg til motverge, visste det seg til verdens forbløffelse at framrykkingen ble stanset. Forholdet mellom troppstyrkene er anslått til 50 mot 1 — for ikke å snakke om bolsjevikenes materielle overlegenhet. Allikevel ble landet aldri besatt.

Riktignok hadde ikke Finland soldater og forsyninger nok til å holde ut i det uendelige. Etter tre måneders krig måtte Finland avstå Karelen — sitt viktigste jordbruks- og industriområde. Men de hadde til fulle understreket at noen kommunistisk vasallstat ville det aldri bli.

Men ikke før var Karelen evakuert og befolkningen overflyttet til finnsk jord, så brøt krigen ut igjen. Selv kaller finnene den annen verdenskrig «fortsettelsen av vinterkrigen». Og enda engang klarte finnene utrolig nok å holde østgrensen. Men nå var den storpolitiske konstellasjon blitt en annen. Nå kom det hverken oppmuntringer eller sympatierklæringer fra «brødrene» i vest. «Tvertom — nå var Sovjet blitt Vestens allierte, og selvom vestens tropper ikke direkte gikk til våpenhandlinger mot de tapre finnene, så gikk det iallfall konvoi på konvoi med våpen til bolsjevikene, — våpen som i sin tur ble satt inn mot finnene.

Betingelsene ved våpenstillstanden i 1944 ble så harde at vel ingen trodde Finland kunne make å oppfylle dem: i tidsrommet 1944-52 skulle finnene levere russerne varer for 300 millioner dollar. Den senere inflasjon bevirket at beløpet i virkeligheten ble mer enn fordoblet. Finland hadde håpet å kunne betale med skogprodukter, ettersom disse utgjør 85 prosent av landets normale eksport, men russerne forlangte at 75 prosent av erstatningene skulle leveres i form av tungindustri, skip, maskiner o.l. Finnene hadde hverden metaller eller tungindustri. Man måtte im-

skjellige i disse år! Da Berg i 1945 i Høyesterett tiltrådte dødsdommen over Quisling — kan jeg ikke se at han ga uttrykk for ovenstående formildende oppfatning av det alvorligste tidsavsnitt i Quislings offentlige

portere råstoffene, bygge fabrikkene og utdanne arbeiderne før det overhodet ble snakk om å betale. Men nå som før: finnene satte seg ikke med hendene i fanget. De sutret ikke, men gikk løs på oppgaven med sin velkjente finske sisu. Og nøyaktig på dagen — den 10. september 1952 ble siste avdrag betalt. «Landet som alltid betaler sin gjeld» hadde nok en gang gjort ære på dette krevende navn.

I dag er Finland igjen fritt og uavhengig. Fabrikkerne går for fullt, valutareservene øker og levestandarden stiger. Hvor lenge vil det vare? Det vet ingen. Finland ønsker nok å leve i fred, men like sikkert er det at man ikke ønsker fred for enhver pris. Skulle den russiske bjørn igjen løfte på labben og vende den mot Finland, vil finnene igjen gripe til våpen og bite fra seg, som de har gjort det gjennom hele sin historie. Stillingen som bufferstat mot kommunistenes framrykning mot vest er langtfra behagelig, og innbyr ikke til optimisme. Men finnene tar det fortrøstningsfullt. Det er president Paasekivi selv som har sagt det: «Hvorfor skal vi bekymre oss om den dag i morgen? Vi har skaffet Gud så meget bry tidligere — han vil nok heller ikke svikte oss i framtiden.»

Om selve dette merkelige landet og dette seige, trofaste folket, vil det bli fortalt litt i neste artikkel.

Sunn fornuft er grunnlaget for god stil.

Rikest er alle de økonomiske, fattigst er alle de gjerlige.

Chamfort.

Da som nå har vist seg å kunne bli av den største betydning for den siviliserte verdens utvikling.

Litium er så utbredt i jordskorpen at man ikke kan ta et eneste spatak i hagen uten å få opp noen fnugg av det. Det er det letteste metall som finnes — og det er bare to gasser hydrogen og helium som er lettere. Det har så stor affinitet overfor luft og vann at det snart går i oppløsning hvis det ikke blir lagt i olje eller i en lufttett beholder. Det kan skjæres med kniv som en ost, og det brenner med en intens hvit flamme.

Under krigen ble det oppdaget at litium-blandingen kunne brukes til å rense luften i ubåtene ved å suge opp skadelige gasser, til å avise flyvinger, og siden metallet avgir hydrogen når det kommer i forbindelse med vann — til å blåse opp de ballongene med automatiske radiosendere som markerte posisjonen til flygerne som var styrtet ned i havet. Men den viktigste oppdagelsen var at litiumhydroksyd kunne blandes i smøreljer og gjøre dem brukbare i de varmeste, kaldeste og fuktigste klimaer.

Da krigen var slutt, gav flere firmaer bort store mengder litiumblandinger til eksperimentelt bruk. Snart gikk tonn på tonn til luftkondisjonerings- og kjøleskapsanlegg, til allround smøring, til framstilling av syntetiske A-vitaminer og antihistaminer og diverse andre ting.

Men så fant man en ny og oppsiktsvekkende anvendelse for det nye stoffet. Innvirkningen av et lett litiumisotop på neutroner fra en atomspalting frambringer tritium, som i forening med tungt vann gir støtet til en kjerneeksplosjon. Hvis det kan produseres atomkraft til fredelige formål ved hjelp av litium og tungt vann, behøver vi ikke engst oss for at det skal bli slutt på verdens forekomster av olje, jordgass og kull, ja, ikke engang uran.

— Løven i Oslo Rådhusårn maleren, dikteren, fredsvennen, den mangfoldige Henrik Sørensen var tirsdag 75 år.

— Vi importerte i januar for 644 og eksporterte for 444 mill. kr. I fjor i januar var tallene 614 og 448.

— Polets prisliste er kommet i ny skikkelse og halvflaskene med norsk brennevin er blitt 25 øre dyrere.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Marerittet fortsetter

Som nevnt i siste nummer av bladet har Justisdepartementet fremmet proposisjon til Stortinget ang. behandling av ialt 17 søknader fra tidligere NS-folk om ettergivelse av idømte bøter, inndragnings og erstatningsansvar.

Departementet innstiller på rent avslag for 13 av søkeres vedkommende, mens man i tre tilfelle foreslår tildels store nedsettelse av beløpene og i ett tilfelle hel ettergivelse av et restansvar på kr. 2 000.

I 6 av tilfellene er de idømte beløp betalt eller innfordret, slik at det søkes om tilbakebetaling.

Vi kan vanskelig tenke oss at Stortinget får seg til å følge departementets innstilling om avslag i alle de 13 tilfelle. Eller hva man en representant med vanlige menneskelige følelser vil si om følgende: (opplysningene er hentet fra proposisjonen selv)

En 78 år gammel mann uten beskjeftigelse, med hustru å forsørge, er for 1956-57 lignet etter en formue på ca. 50.000,— og en inntekt på kr. 4000,—. Han skylder ialt kr. 40.000 til staten. (Denne gjeld er riktignok fratrukket i ligningsansettelsen.)

Det er en forholdsvis enkel oppgave å regne ut at disse to gamle menneskene p.g.a. gjeldende regler får utbetalt lite eller ingenting i alderstrygd. Det skulle også gå an å regne ut hvor mange år de eventuelt kan make å brødfø seg selv med den kapital de har igjen. Allikevel erklærer departementet at man ikke kan finne den økonomiske reaksjon urimelig.

Et annet tilfelle dreier seg

bruker som på grunn av sykdom har måttet forpakte bort gården, og bare har forpaktningssavgiften på kr. 7000,— brutto å leve av. Han oppnår ikke pantelån på gården til å dekke de 15.000 kroner som gjenstår av erstatningen. Staten har tatt pant i gården hans.

Hva skjer så hvis gården settes til tvangsauksjon?

Noen forpaktningssavgift å leve av får han iallfall ikke lenger. Departementet innstiller imidlertid på avslag med den begrunnelse at beløpet ikke er for høyt ansatt, og at man har «full sikkerhet» for beløpet. Enkelt og greit!

En annen gårdbruker forsørger hustru, to mindreårige barn og sin gamle mor. Gården har skrøpelige uthus som sterkt trenger fornyelse. Han peker i sin søknad på at hans restgjeld ikke kan dekkes uten gjennom realisasjon av gårdsredskap eller besetning. Departementet mener derimot at han «uten større vanskelighet antas å kunne betale beløpet fullt ut.»

Det bør kanskje føyes til at ingen av de tre nevnte er dømt for noe utover medlemskap, bortsett fra at en av dem meldte seg frivillig til Den Norske Legion uten dog å komme ut.

Vi tillater oss å hevde at det er en meget skjebnesvanger linje makthaverne opererer etter — hvis Stortinget strør sand på de av departementet foreslåtte avslag. — Uklok og ukristelig framferd er det fortsatt å ville tilegne seg andres penger og andres arbeidsmidler på grunnlag av krigspsykose-dommene av

Oppreisning??

Det er mange ting som tyder på at en fullstendig oppreisning for NS-folkene ikke er så langt borte. I forbindelse med Tysklands endelige fredsslutning med de allierte forestår der sensasjonelle avsløringer av forspillet til 9. april, som helt og holdent vil renske NS-folkene og Quisling. Det vil derimot være synd å si at våre motstandere vil bli rensket. Tver timot! Selv den skarpeste lut vil ikke kunne renske dem, hverken moralsk eller politisk, likegyldig hvor høyt på samfunnsstigen de måtte befinne seg.

OBSERVATOR.

General Laake om hvorfor regjeringen ikke mobiliserte

Om dette meget viktige punkt heter det ordrett i Innstilling fra Undersøkelseskomm. av 1945, side 98:

I 17-tiden (8. april 1940) var general Laake og oberst Hatledal til stede i Stortinget. De påhørte debatten, men hørte ikke at det var tale om mobilisering av Hærens avdelinger. Det kom heller ikke noen forespørsler til dem, og begge antok at Regjeringen ville vente.

General Laake forklarer at når Regjeringen ikke beordret minene ut, og ikke gikk til mobilisering, — trodde han at årsaken var den at Regjeringen av en for ham ukjent grunn regnet med at britiske sjø- eller luftstridskrefter ville gripe inn mot den tyske aksjon og stanse den.

(Ved A. L.)

Tre tyske divisjoner klar til juli

Vest-tyskland vil i juli avggi rapport til NATO om at det har de tre første divisjoner parat til begrenset innsats for det felles forsvar, iflg. forsvarsministeren Franz-Josef Strauss under en debatt i forbundsdagen. Det blir infanteridivisjoner med omkring 80 prosent av den endelige styrke på 12 000 mann

pr. divisjon. Innen årets utgang vil NATO også kunne rå over to tyske panserdivisjoner med henved 200 tanks. For øyeblikket består det tyske militær av omkring 70 000 mann, hvilket innen april skal bringes opp på 90 000 og før utgangen av mars 1958 på minst 150 000 soldater.

Den utenrikspolitiske erklæring Dmitrij Sjepilov gav på avslutningsmøtet i Det øverste sovjet var imøtesett med stor interesse. Utenriksministeren var forsiktig med å trekke opp noen konkret ny russisk politikk, men tendensen var ikke til å ta feil av. Talen bekreftet de forsiktede antagelser om at Sovjet nå ønsker å bryte ut av isolasjonen etter begivenhetene i Ungarn og Polen, og vil ta opp igjen den gamle sameksistens-linjen i en kanskje noe revidert form. Sjepilov understreket sterkt at sovjetregjeringen vil granske alle forslag med sikte på å gjenopprette «de gode forbindelser» med vestmaktene, og han avholdt seg fra de vanlige utfall mot «imperialisistene».

Råd slavebinder de som ikke er sterke nok til å beherske dem. G. B. Shaw.

En glad latter er solskinn i huset. Thackeray.

Ensom — det er å være opptatt av seg og sitt.

En spøk avgjør ofte selv den vanskeligste sak bedre enn alvor og skarpsindighet. Horats.

Redslerne i Algir

Nasjonalistene i Algir mistet, etter fransk kilde, fra november 1954 til november

Fritt Slag

Herr redaktør!

Amund Hønningstads artikkel er noe av det mest velkrevne jeg har lest på 10 år. Kan vi ikke få noe mer av ham til Folk og Land?

E. T.

*

Vi vil gi ham ordet fritt på hans minste vink.

Red.

PÅ TALEFOT?

Til John Lærum i Folk og Land nr. 5 vil jeg si, at hvis man ikke er jøssing, så respekterer man den som tar en sak så alvorlig at han setter liv og ære på spill for den, selv om vedk. tjener en, etter min mening, så tvilsom sak som den å hjelpe Churchill og Roosevelt med å bolsjevisere Europas fastland.

En jøssing, derimot, anerkjenner ikke — respekterer ikke en som våger det samme for å hindre denne bolsjeviseringen. Så lenge sakene står slik, finnes bare et ensidig grunnlag for talefoten, og det er det samme som intet.

Når det borgerlige hornkveget er så oppsatt på å bli slagtet, så kan og bør ikke vi — et lite fåtall — avskjære dets ønskes mål. Vi «burde ha forstått» og lært at det er både nytteløst og farlig å handle slik som «kjærligheten til fedrelandet» tilsier oss å handle. Det er sårt, men sant. Nei, la dem få sitt skandinaviske Nord- og Sør-Korea, som Ola O. Furuset så treffende kaller det.

Ola Bør Børson Nordmann Gynt sover også neste gang både 7. og 8. april og langt utover dagen den 9. Hans

skjebne er viss, som grisens - dessverre for oss og svenskerne, som gjerne hadde villet unngå slagterens stikk.

Axel Skuggevik.

Nytt parti?

Frykter Gerhardsen og hans parti for å miste sitt urettmessige flertall i Stortinget ved kommende valg?

Fra flere kanter av landet er i A-partiets aviser fremkommet henstillinger til kommunistene om ikke å stille egne lister ved forestående Stortingsvalg, men stemme med Det norske arbeiderparti. Man merker seg at henstillinger kommer fra fagforeningene eller partiforeninger.

Kommunistene synes selv være klare over at deres utsikter til å bli representert i det kommende Storting er minimale, takket være hendingene i Ungarn og andre steder. Og hva A-partiet angår, så råder der vistnok en smule tvil innen toppledelsen både av den ene og andre grunner hva utsiktene for valget angår. Som et gammelt ord så treffende sier: Når fanden er sulten spiser han gjerne fluer.

Men om alliansen skulle bli av — hva skal så barnet ha til navn? De forenede kommunistpartier? Eller Det norske Kamæleonparti?

Oslo, 10. februar 1957.

Petronius.

Herr redaktør!

La meg få lov å kvele en misforståelse i fødselen. Mitt svar, til Sigurd Lyngstad, var i den grad beskåret, fra redaksjonens side, at det kan se ut som jeg foregir å være synsk. På gr. av spalteplassen og at jeg ikke har noe som helst krav på anerkjennelse, som skribent, innskrenker jeg meg til dette.

Axel Skuggevik.

Hr. Skuggevik er velkommen tilbake til våre spalter.

Red.

dende regler får utbetalt lite eller ingenting i alderstrygd. Det skulde også være åpenbart ut hvor mange år de eventuelt kan makte å brødfø seg selv med den kapital de har igjen. Allikevel erklærer departementet at man ikke kan finne den økonomiske reaksjon urimelig.

Et annet tilfelle dreier seg om en vel 60 år gammel gård-

Forbundet

Styremøte holdes i Oslo førstk. mandag.

Pass på!

Det er en ting vi må be våre venner i bygd og by passe på og det er å erstatte enhver avdød abonnent på Folk og Land med minst tre nyttegninger. En æressak må det være at så skjer, det må ikke overlates tilfeldighetene. Vårt blad er vår fanebærer.

— Ingrid Bjoner har gjort veldig lykke som donna Anna i «Don Juan» på Folketeatret. Flere av våre lesere har trodd hun er datter av Olga Bjoner, men det er hun ikke. Fru Bjoners mann er derimot farbror til Ingrid.

— Kand. oecon, Per Kleppe, 32 år gammel, er utnevnt til statssekretær i finansdepartementet. Han er bergenser og hører til den etterkrigsungdom som rykket fram i de fremste rekkene innenfor Arbeidernes Ungdomsfylking, melder Arbeiderbladet. Atter et bevis på at partiboka er av overmåte viktig i dagens Norge. Men står det egentlig noe i Grunnloven om at det er slik det skal være?

— Sjefdirektør Brofoss tale ved Norges Banks representantskapsmøte mandag formet seg som en kraftig understrekning av at vi — til tross for de gode realøkonomiske resultater vi oppnådde det siste året — ikke har klart å skape stabilitet i vårt lands indre og ytre økonomi.

— Aviser og tidsskrifter slipper øket porto.

— Landbruksminister Løbak har hevdet at det er aktuelt med nye lovregler for å hindre skog-speku-

Vi tillater oss å hevde at det er en meget skjebnesvanlig sak. De 2014 makthaverne opererer etter — hvis Stortinget strør sand på de av departementet foreslåtte avslag. — Uklok og ukristelig framferd er det fortsatt å ville tilegne seg andres penger og andres arbeidsmidler på grunnlag av krigspsykose-dommene av 1945.

Terminliste

Idag 16. februar: Ekteparet ambassadør L. Lorrin Strong og frue forlater Norge.

18. februar: (Altså førstkommande mandag) Fritt Forum har møte i Bios, Kronprinsensgt. 5, Oslo. Arnulf Øverland holder foredrag om «Hva kan vi lære av ungarerne frihetskamp?» Ved event. forfall overtar Amund Hønningstad.

4. mars: Landbruksuken, Oslo åpner. Det blir tre samtidige maskinutstillinger.

6. mars: President Theodor Heuss reiser på besøk til Eisenhower. Og Adenauer til Teheran etter innbydelse av den persiske statsminister.

21. mars: President Eisenhower og Macmillan møtes til forhandlinger på Bermuda.

14. april: Riksdagsvalg i Danmark.

14. februar: Parlamentsvalg i India. Fortsetter til 14. mars. Hele 193 millioner kvinner og menn har rett til å delta i valget av 494 medlemmer av forbundsparlamentets underhus — Lok Sabha — og 2906 representanter til 13 delstatsparlamerter. Om bare 51 prosent av de stemmeberettigede deltar i valget — som tilfellet var ved de første valgene, som fant sted vinteren 1951—52 — vil det bli avgitt 96,5 millioner stemmer. Det er denne store velgerskaren som gjør India til verdens største såkalte demokrati. Tilveksten av nye velgere på 5 år er 20 millioner!

lasjon. Det høres besnærende. Men når skal vi få lovregler mot politisk spekulasjon mot godtroende velgere? Det vilde dog være til langt mer nytte for vårt folk.

— Den vesttyske krigsflåte skal vesentlig bygges ved tyske verfter, således fem jagere i Kiel. At seks minesvepere er bestilt i Frankrike er ment som en politisk gest.

sats for det felles forsvar, iflg. forsvarsministeren Franz-Josef Strauss under en debatt i forbundsdagen. Det blir infanteridivisjoner med omkring 80 prosent av den endelige styrke på 12 000 mann

For øyeblikket består det tyske militær av omkring 70 000 mann, hvilket innen april skal bringes opp på 90 000 og før utgangen av mars 1958 på minst 150 000 soldater.

«18 millioner kinesere myrdet av Mao-regjeringen»

Kina en «lov løs stat» som USA ikke vil anerkjenne

Den amerikanske viseutenriksminister for Det fjerne østen, Walter Robertson, har nylig stemplet Kina som en «ulovlig nasjon», og erklært at det ikke eksisterer noen planer om anerkjennelse av det kommunistiske Kina på amerikansk hold.

Robertson beskyldte Østens mektige rike for ikke å holde sine internasjonale avtaler, for å ha konfiskert verdier for mange milliarder dollar

uten å yte noen godtgjørelse. Han hevdet forøvrig at Pe-king-regjeringen hadde tatt livet av atten millioner kinesere på de siste syv år.

Etter enhver nasjonal og internasjonal norm er Kina under sitt nåværende regime en lovløs stat.

— Selv om vi utelukkende betrakter saken fra et formelt og juridisk synspunkt finnes det intet grunnlag for opptakelse av et slikt regime i FN, understreket han.

Imre Nagy vil trolig bli brakt tilbake til Ungarn fra sitt tvungne eksil i Romania og stilt for retten i Budapest, hevder vestlige okservatører i den ungarske hovedstad etter at det tsjekkosllovakiske kommunist-organet «Rude Pravo» har gjengitt et intervju med Karoly Kiss, generalsekretæren i det ungarske kommunistparti, der dette blir foreslått.

En interkontinental prosjekttil-rakett, som populært kalles «Det siste våpen» skal ifølge det amerikanske flyvåpen, prøves i år. Antagelig vil forsøkene finne sted sent på sommeren eller tidlig på høsten. I hvert fall vil man ha visshet om våpenets muligheter innen 1957 ebber ut. Disse prøvene vil faktisk bli like epokegjørende som atombomben i sin tid var det. Hele krigsteknikkens struktur og dermed hele verdenssituasjonen vil med ett slag endres, sies det. Det nye prosjektils arbeidstitel er «Atlas» og det er Convair-selskapet som er ansvarlig for dets utvikling. Det går 20 ganger hurtigere enn lyden. Et annet våpen som går under dekknavnet «Titan» følger ett år senere.

— En nasjonalismens bølge ruller over verden, sier Chou En-lai.

— En tilnærming mellom Bonn og Warschau er sannsynlig.

— Bunnprisen på egg antas å holde seg lenge.

— USA har 25 millioner doser Salk-vaksine som neppe blir brukt.

Redslerne i Algir

Nasjonalistene i Algir mistet, etter fransk kilde, fra november 1954 til november 1956 ikke mindre enn 14 788 mann. Selv mistet de 5 344, hevdes det.

Låvebrann hos Blehr

En stor låvebrann natt til 11. februar ødela store verdier såvel for minister Eivind Blehr, som for hans forpakter på Nesø Hovedgård i Asker, Eilif Aaby. Fem biler ble totalt skadd, likeledes en traktor og en mengde redskap. Verst var det at mange husdyr strøk med, nemlig 249 griser, foruten 320 høns. Det lyktes Aaby å berge to hester og en gris, det var alt. Brannvesenet i Asker gjorde dog et godt arbeid, idet det, takket være to brannbiler med store 500 liters vanntanker, greide å hindre brannen i å bre seg til gårdens øvrige bebyggelse.

— Tomtepris-situasjonen i Oslo er stygg. En prisstigning på 300—400 prosent synes å være en helt gjengs foreteelse. I de mest ekstreme tilfelle kan det dreie seg om en tidobling av prisene eller om forlangender helt oppe i 106 000 kroner pr. mål for arealer i byperiferien.

— Det hevdes at Finland liker rollen som bru mellom øst og vest. — Søkningen til landbruksskolene tar seg opp. Skal jordbrukets konkurransevne styrkes er der heller ingen vei forbi.

— Bladet Nationen hadde sist lørdag et flott Akershus-nummer. Et utmerket tiltak som bladet burde gjenta hvert år.

Nei, la dem få sitt skandinaviske Nord- og Sør-Korea, som Ola O. Furuset så treffende kaller det.

Ola Bør Børson Nordmann Gynt sover også neste gang både 7. og 8. april og langt utover dagen den 9. Hans

beskåret, fra redaksjonens side, at det kan se ut som jeg foregir å være synsk. På gr. av spalteplassen og at jeg ikke har noe som helst krav på anerkjennelse, som skribent, innskrenker jeg meg til dette.

Axel Skuggevik.

Hr. Skuggevik er velkommen tilbake til våre spalter.

Red.

Omkring 1. juli begynner en ny fabrikk i Spikkestad, Røyken, å produsere melkeflasker av papp av ulike størrelser med en fart av 70 000 flasker i timen. Kapasiteten kan utvides betydelig om det skulle være nødvendig. Fabrikken har fått lisens fra det amerikanske Pure-Pak, en del av Ex-Cell-O Corporation, som laget 8,4 milliarder melkeflasker av papp det siste året, eller om lag 80 prosent av det som ble solgt i USA.

Föreställningen att världspolitiken och avgörandet om krig eller fred är ödesbestämda är precis lika trolig — eller otrolig — som föreställningen, att skatterna stiger genom ödets ingripande och inte på grund av de åtgärder majoriteten av samhällets invånare bestämmer sig för.

Värmland Folkeblad.

Hilsen fra Nord-Norge

Brev til Folk og Land fra Alvin Westerbotn.

Sjelden ser en noe i FOLK og LAND fra denne landsdel. Hva kan det komme av? Vi var da noen hundre, kanskje noen tusen også fra denne landsdel som deltok i en kamp der vi satte som mål en helt annen verden en den vi står ansikt til ansikt med i dag. Vi var vel likemange som fikk belønning da det het at freden kom, i form av ødelagte hjem, økonomisk ribbet for alt som kunne tenkes å ha verdi, hån og spott, konsen-

trasjonsleire, og på toppen av det hele, stemplet som «landsvikere». Det usleste som kan sies om et menneske, og enda verre når det sies om en folkegruppe. Vi elendige skulle sikkert aldri mer få anledning til å hevde vår mening i samfunnsspørsmål. Vi var jaget vilt, jo flere av skadedyrene som gikk under des bedre var det. Vi husker den tiden, vi som enda er overlevende.

Fortis. side 4

Voldgiftsnemnda for jordbruksavtalen av 1956 har enstemmig avsagt kjennelse for at en justering skal finne sted, motsvarende 3 øre pr. time for lønsmottakere. Hvis prisforhøyelsen tas på melka blir det 0,9 øre pr. liter til produsent. Skal gjennomføres fra 7. mars. Dette vil bety en samlet inntektsøkning for jordbruket på ca. 10 millioner kroner.

— Det regnes med et under-skudd av sjøfolk på 19 000 innen 1960. P.t. har vi 18 prosent utlendinger i vår handelsflåte.

— Arne Fjellberg har karakterisert påstanden om at kirken er kulturfriendinglig som en propagandaløgn.

Om redelig og uredelig historie

Forbundet og Folk og Land har vært overbevist om å representere en historisk sannhet, som våre forfølgere forfalsker. I en ubetinget vilje til historisk sannhet og redelighet har styrken ligget.

Oppgir man denne redelighet og blir selv historieforklasker, går styrken tapt, våpnene vender seg mot en selv og man kan ikke gjøre krav på å bli tatt alvorlig.

Slik historieforklaskning skjer i en påbegynt artikkelserie «Historisk overblikk» i «Folk og Land» nr. 5, 1957, side 4. Den som har innblikk i de forhold som behandles i utdraget av Knut Hesstvedts bok «Norge på skilleveien» vet, at hans framstilling er ren demagogisk historieforklaskning.

Og annet kan det heller ikke bli, når Knut Hesstvedt vil skrive Arbeiderpartiets historie på grunnlag av propagandabrosjyrer fra Høyres Pressekontor og tror der å ha funnet «et dokument av betydlig historisk interesse!» — mens han er ukjent med Arbeiderpartiets egne dokumenter! Det er kompromitterende å trykke slikt som «historie».

Knut Hesstvedts citater er utvilsomt korrekte. Her ligger nettopp metoden for slik historieforklaskning. Man blander sammen uttalelser

se partiets posisjon 1957 gjennom citater fra 1924 og 1933.

Tror virkelig Knut Hesstvedt i sin uvitenhet, at Arbeiderpartiet i 1923» ble ekskludert av Loskva for ulydighet i et par taktiske spørsmål? Arbeiderpartiet forsøkte dengang å utforme et program for en internasjonal opposisjon mot Moskvaledelsen, det nektet å bøye seg for Moskvaledelsens lojalitetskrav og tok bruddet under voldsom kamp og med hele partiorganisasjonen opprevet. Ganske visst skjedde bruddet under store revolusjonære erklæringer. Men ingen var i tvil om at det skjedde med provokatorisk kraft for å rive seg fullstendig løs fra Moskva. Denne løsrivelsen har vært forutsetningen for den maktposisjon som partiet senere har vunnet i Norge. Begriper man ikke det, burde man ikke beære andre om politisk historie. Citerende en uttalelse fra 1924 avslutter Knut Hesstvedt med disse ord: «Disse forpliktende dokumenter er aldri tilbakekalt av Arbeiderpartiet».

Et partis standpunkter og utvikling åpenbarer seg i dets handlinger, men markeres først og fremst i dets landsmøtebeslutninger. Uttalelsen er et bevis for, at forfatteren aldri har beskjeftiget seg

Katastrofal Norgeshistorie

Av H. Egede Nissen

(Kontrapunkt i politikken).

Den kunstform i musikken som heter kontrapunkt beror på at flere stemmer selvfølgelig er satt sammen i en og samme komposisjon.

Fugen er på dette felt blant det ypperste som musikkens genier har gitt oss i gave, og her kan de virkelig få høve til å vise sin kunst. Fuge er gresk og betyr flukt. Det skaper visse ideassosiasjoner av politisk art. dette ordet. I verdensorkesteret spiller England piccolofløyte, og fuge er kort og godt en sats i ett flerstemmig tone-stykke som blir gjentatt avvekslende. Med andre ord kontrapunkt.

Når tankene går til hva som hendte i Norge i 1940 etter den totale overgivelse i Trondheim 10. juni, hvor den tragiske betingelsesløse kapitulasjon ble undertegnet av representanter for Forsvarssjefen Ruge etter ordre av regjeringen Nygaardsvold — så husker en også årsakene til tragedien i 1940. Det er jo noe som heter årsak og virkning. Mitt øye faller på en liten brosjyre skrevet av A.-partiets militære ekspert: Militært vanvidd eller sivel fornuft. Det ble i brosjyren foreslått opprettelse av sivilt grenseoppsyn uten militære oppgaver og avskaffelse av militærvesenet.

Det var den militære fornuft som kapitulerte betingelsesløst i 1940 i Trondheim. Norge — Churchills militære

Koth ærlig sagt at det var en regjering på flukt uten styringsmakt og uten hærmakt. Ruge regnet med 2 forskjellige utfall av krigen og helgarderte seg ved å gå i krigsfangenskap etter å ha sikret seg regjeringens takknemlighet. Men en svale gjør ingen somner, og han kunne mot avgitt æresord bli fri som sine kolleger — som ved sitt æresord ved frigivelsen var pantet på at krigen de facto og de jure var slutt 10. juni 1940.

Dette viktige moment er glemt desverre. For her gjaldt det handling og ikke ord og fraser. Den militære æreskodeks må være meget subtil om samtlige norske offiserer under en påstått fortsatt krig ga sitt æresord til fienden for å pusle med sitt kjøpmannskap og sin åker. En del ble med i NS, og en del ble internert som sivile fanger i 1943. Jeg vet ikke om Landkriksreglementet har noe om et slikt tilfelle, men det må da tangere straffelovens § 86 i alle fall.

Det er å beklage at på få unntagelser nær har ikke våre førkrigsoffiserer protestert mot påstanden om at krigen de facto og de jure fortsatte etter kapitulasjonen, etter at de som tidligere nevnt hadde erklært at krigen var slutt, hva Nygaardsvold, Koth og Berggrav ga dem medhold i. Ja, til og med stortingets presidentskap.

For en veldig komposisjon

for Norge. «Vi har den sikre overbevisning at tysk høysinn vil bidra avgjørende i denne sak til å fremme den vennskapelige utvikling mellom Norge og Tyskland, som også er Stortingets presidentskaps mål.»

Hva mener folkedanser Berggrav og Paal Berg? Ett er sikkert: Var det krigstilstand de facto og de jure etter 10. juni 1940, så er brevet det glatte høyforræderi. Men presidentskapet ble ikke akksjonert i 1945. Dermed avgir saken et vanntett bevis for at der ingen krigstilstand hersket. Men de mange tusen patrioter som ble straffedømt i 1945 (og senere) skrev ikke slike vennskapsbrev til Hitler eller ga sitt æresord til ham.

H. Egede Nissen.

Ing. Lærum ingen enslig svale

Av Olga Bjoner

Riktig, John Lærum. Deres artikkel i F. og L. nr. 5 var et ord i rette tid, og De er ikke en ensom svale. Jeg er så hjertens enig med Dem i det vesentlige, nemlig i dette at det må tilgivelse til. Landet har ikke råd til å ha en stor gruppe mennesker stående utenfor samfundet med de andre. Var enda uretten utelukkende på vår side, skulle jeg være den første til å kapitulere og gjøre bot. Slik er det dog ikke. Det er kommet frem så mange opplysninger og dokumenter etter 1945 at det nytter ikke lenger for mennesker, som vil være ærlige mot seg selv, å stemple oss som svikere.

Noen må begynne å tilgi, er

det sagt. La da oss ta den begynnelsen, rekke hånden frem. Jeg vet nok at motstanderne på sin side sier de er villige til å tilgi, men det skjer bare på den betingelse at vi faller tilfote, forsikrer at vi gjorde galt og så angrer. Foten på nakken. På den måten går det dog ikke. Vi kan ikke slik snu opp ned på sannhet og rett, det ville være svik mot alle moralbegreper, mot rett og rettsbevissthet. Nei, tilgivelse må skje på like fot med innrømmelse av villfarelse på begge sider.

Måtte vi bare komme derhen at vi som likemenn gjør opp vårt mellomværende i fred og fordragelighet, med et ærlig håndslag lar det forgangne hvile og retter blikket mot fremtiden. Det kommer nok den dagen da det blir bruk for hver eneste nasjonalsinnet mann og kvinne i dette landet.

Skulle vi ikke være så store at vi i Guds, i kjærlighetens og fedrelandets navn gir det håndslaget?

Olga Bjoner.

de mange som ble igjen på Ruslands stepper, og alle dem som er krøplinger for livet. Vi spør oss selv. Var egentlig Norge verd så stort et offer?

Det appelleres daglig om hjelp til Ungarn og det trengs sikkert. La oss «Gode Nordmenn» hjelpe. Ungarn er

Hilsen fra Nord-Norge

Forts. fra side 2

Her oppe bor folk ikke så tett innpå hverandre. Masse-sugesjon er stort sett et ukjent begrep, bortsett fra de relativt små byer, hvor denne farligste folkesykdom heldigvis også snart gir seg, og man blir sunn og frisk igjen. For Folk og Lands lesere må det sikkert se ut som om NS-folkene fra Nord-Norge er gått i dekning, men slik er det absolutt ikke. De fleste følger våkent begivenhetene både her hjemme og ute i verden,

verne i dette landet. De som styrte Norge inn i verdenskrig nummer to, og som har sikret Norge til å være med i nummer tre fra første dag. Maktøverne som valgte løgn i stedetfor sannhet, som med velberåd hu velger løgn som åndelig føde for sitt folk, og sørger for at folket ikke får annet. Som er frekke nok til å stille seg til disposisjon alle steder i verden der nordmenn som liker å skrike har sjanse for å bli hørt, som gjerne in-

tydelig historisk interesse! — mens han er ukjent med Arbeiderpartiets egne dokumenter! Det er kompromitterende å trykke slikt som «historie».

Knut Hesstvedts citater er utvilsomt korrekte. Her ligger nettopp metoden for slik historieforfalskning. Man blander sammen uttalelser fra de forskjellige perioder uten minste hensyn til historisk kronologi. Han blander freidig citater fra 1924 og 1933 for å bevise hva Arbeiderpartiet er i 1957!

Og dog viser Arbeiderpartiets utvikling fra 1924 til 1957 en så fullstendig karakterforandring at det for dem, som er fortrolig med virkeligheten, er nesten uforståelig, at partiet ledes av de samme menn. Dets historie viser hvor langt bort fra utgangspunktet et partis ledere kan komme, hvilken politisk og psykologisk utvikling de kan gjennomgå, (uten å miste grepet på partiorganisasjonen, uten å miste partiets tillit.

Det er motsetningen til dengang, som er det karakteristiske for Arbeiderpartiet i dag, ikke likheten med dengang. Og det er virkelig et eklatant uttrykk for uvidenhets og forvirring å ville bely-

tvedt med disse ord: «Disse forpliktende dokumenter er aldri tilbakekalt av Arbeiderpartiet».

Et partis standpunkter og utvikling åpenbarer seg i dets handlinger, men markeres først og fremst i dets landsmøtebeslutninger. Uttalelsen er et bevis for, at forfatteren aldri har beskjeftiget seg med de dokumenter, som markerer partiets faktiske historiske utvikling.

Politisk demagogi på bekostning av historisk sannhet og redelighet kan visselig være et tjenlig middel i politisk kamp. I samme utstrekning som «Folk og Land» blir organ for slik historieforfalskning, undergraver bladet imidlertid seg selv som organ for en for oss alle betydningsfull sannhet, den upopulære sannheten om hva som hendte med vårt land i årene 1939 til 1945.

Det er mange år siden jeg tilhørte Arbeiderpartiet og jeg tjener ikke dets sak. Men jeg forsvarer vår egen, når jeg tar avstand fra at bladet trykker slikt kompromitterende stoff.

HÅKON MEYER.

Folk og Land har samme syn som Hakon Meyer, og vi vil innrette oss deretter.

Red.

Edith Summerskill

går løs på militærlederne

«De har opptrådt umenneskelig i Port Said»

Dr. Edith Summerskill, Labour-representant i Underhuset og medlem av partiets landsstyre har rettet de voldsomste beskyldninger mot den britiske militærledelse i Port Said for «forherdet, umenneskelig og forferdelig» opptreden under de to første okkupasjonsdager i Egypt. — Hun er nå tilbake fra et besøk i Egypt. Etter hennes utsagn

hadde de militære myndigheter overlatt de egyptiske sykehus til sin egen skjebne uten å bry seg med om de hadde muligheter for å behandle de hundrer av sårede som strømmet inn.

Fru Summerskill sa ved ankomsten til London:

«Hvis det britiske folk hadde sett og hørt hva jeg har sett og hørt ville det blitt

partiets militære ekspert: Militært vanvidd eller sivel fornuft. Det ble i brosjyren foreslått opprettelse av sivilt grenseoppsyn uten militære oppgaver og avskaffelse av militærvesenet.

Det var den militære fornuft som kapitulerte betingelsesløst i 1940 i Trondheim. Norge — Churchills militære lokkemat, hadde gjort tjenesten — Man hadde til og med tillatt engelsk-franske offiserer å undersøke forskjellige landingsplasser, og det var på forhånd sendt ammunisjon dit i påvente av invasjon. Den sørgemarsjen er ikke kontrapunkt, den er vel heller atonal musikk, noe i retning av jungelhyl og zoologisk redselskabinett, som når man tvinges til å høre Louis Armstrong synge. —

Det var ikke rare musikkantene som opptrådte etter kapitulasjonen hjemme heller, men de prøvet da på en slags fuge som lød omtrent som når en slår hendene vilkårlig ned på klaverets tangenter. Meget slett kontrapunkt.

Skal vi si at dirigenten heter Carl Joacim Hambro? Det var stort sett enighet om å følge hans taktstokk. Her er temaet for en tale som Hambro holdt 22/6 1940, altså etter kapitulasjonen - som var uten betingelser: Regjeringen Nygaardsvolds oppgaver i London er ikke av militær natur, men av politisk og økonomisk art. Men så hadde jo også

nyvalg i England».

Hun hevdet at regjeringen har ført landet bak lyset med sine opplysninger om antallet drepte og sårede i Port Said. Dr. Summerskill mente det var ca. 3000 drepte og sårede. Sir Walter Moncton oppgav 5. desember tallet til ca. 300 drepte og 540 sårede. Sir Edwin Herbert anslo det til 650 drepte, 900 sårede som lå på sykehus og 1200 lett sårede.

mot påstanden om at krigen de facto og de jure fortsatte etter kapitulasjonen, etter at de som tidligere nevnt hadde erklært at krigen var slutt, hva Nygaardsvold, Koth og Berggrav ga dem medhold i. Ja, til og med stortingets presidentskap.

For en veldig komposisjon det kunne blitt, for et mesterskap av kontrapunkt ville ikke denne skjønne fuge blitt om ikke freden i det Herrens år 1945 hadde brutt løs med arrestasjoner og en million angiverier etter oppfordring i avisene, med angstbiteri og interessebetont erindringsforskyvning. Nå ble det hele et uartikulert brøl, en kitt lat ragtime.

Men i juni 1940 sendte Stortingets president, hvor Hambro hadde Ivar Lykke som stedfortreder, det kjente brev til Hitler. Personlig har jeg lest det hver dag gjennom flere år, dette brev, og det har undret meg at jeg ikke støtte sammen med brevskriverne på Akershus britiske fengsel sommeren 1945. Hambro hadde jo også, som før meddelt uttalt seg om regjeringens politiske og økonomiske program, så han var som stortingspresident enig i at der ingen krigstilstand var de facto eller de jure.

Var det landsforræderi eller patriotisme av gode nordmenn å skrive til Hitler slik: «Vi foreslår at det istedenfor Kongen og regjeringen Nygaardsvold opprettes et norsk riksråd.» Videre: «Det norske folk er beredt til å slutte fred med Tyskland.» Og så tilslutt: En bønn til Hitler om at kongedømmet måtte bli bevart

Sannhet og rett

må veie mer enn stemmeseddel og maktbud ikke bare i rettsstaten, men også i politikk og samfundsliv ellers.

farligste folkesykdom heldigvis også snart gir seg, og man blir sunn og frisk igjen. For Folk og Lands lesere må det sikkert se ut som om NS-folkene fra Nord-Norge er gått i dekning, men slik er det absolutt ikke. De fleste følger våkent begivenhetene både her hjemme og ute i verden, men felles for alle er det, man lar seg ikke rive med av strømningene. Det som skjer i dag er jo ikke annet enn det som måtte kome, når alle vern ble revet ned. Jeg har de siste fem år hatt anledning til å snakke med mange tidligere NS-folk i de to nordligste fylker. Felles for alle er, at økonomien er i orden. Ingen har merket noe til at til-liten ikke er tilstede blant medmennesker.

Tvert imot. Ingen har glemt behandlingen vi fikk, men jeg har enda igjen å treffe noen som bærer hat i sitt hjerte, men vemod og sorg for den skjebne vårt folk går imøte. Her er sikkert ingen som kunne tenke seg 1945-dagene uopplevd. Vi lærte mer i de dagene enn man vanlig gjør i et helt liv. Resultatet er at vi er den sterkeste folkegruppen i Norge i dag. Når alle andre skriker opp, holder vi stille. Når alle «Gode nordmenn» forteller oss hvor stygge andre mennesker og nasjoner er, kan ikke vi se at andre er verre enn nordmennene selv. Når det fortelles hvor farlig kommunismen er, kan vi ikke se at den er farligere i dag enn for 10 eller 30 år siden, og når det spesielt fortelles oss hvor farlig våre hjemlige kommunister er, kan vi ikke innse at de er farligere enn maktha-

Makthaverne som valgte løgn i stedet for sannhet, som med velberåd hu velger løgn som åndelig føde for sitt folk, og sørger for at folket ikke får annet. Som er frekke nok til å stille seg til disposisjon alle steder i verden der nordmenn som liker å skrike har sjanse for å bli hørt, som gjerne inbilder andre at her i gården er allting så bra, alle mennesker får sin rett, og at Norge er en rettsstat, som ofret hundre tusen virkelige norgeselskende innvånere for å redde eget skinn. Nei, vi kan ikke være med på noe mer, unntatt å kreve vår rett. Vekk med «Landssvikerstemplet». Først da kan det bli snakk om å være med i oppbyggende arbeide, først da kan man komme på talefot. Aldri før.

Vi er ikke overrasket over verdenssituasjonen i dag. Vi vet at verdens skjebne ble avgjort i 1945. Dengang begikk den hvite rase selvmord. Den kjensgjerning kan aldri bortforklares, kun erkjennes ved det som skjer, og kommer til å skje. Vi husker jubelen når de russiske armeer feiet nedover Europa, vi husker gleden når de tyske byer med hundretusener av hjelpeløse mennesker ble lagt i aske. Vi husker hvem som påberopte seg størst mulig ære i selvmordsraidene. Vi vet hvem som har den største skyld i all elendighet i Ungarn og de andre østeuropiske stater i dag.

Det ryker enda og lukter svidd fra den eneste festning i verden som kunne bestemme hvor kommunismens grense skulle gå, den er ikke mer, vil aldri gjenoppstå med styrke nok til å stoppe stormen som kommer. Vi ser ikke dette med noen fryd for at vi fikk rett, men med dyp vemod. Vi ser kjensgjerningene i øynene uten dårlig samvittighet. Vi ofret nok mens kampen den eneste som kunne vinnes pågikk. Spesielt tenker vi på frontkjemperne,

de mange som ble igjen på Ruslands stepper, og alle dem som er krøplinger for livet. Vi spør oss selv. Var egentlig Norge verd så stort et offer?

Det appelleres daglig om hjelp til Ungarn og det trengs sikkert. La oss «Gode Nordmenn» hjelpe. Ungarn er frukten av egen gjerning. Det er ingen unnskyldning at uvitetheten var så stor at man ikke så lenger. Vi hadde vektere nok også her i landet. De beste av disse endte som bekjent på skafottet. Har tidligere NS-folk noe å avse, er det både rett og plikt å gi dette til våre egne, hvor der sikkert er mange som ikke har det så bra.

Jo, vi har da lært. Vi kjenner alle tonene fra før. Vi vet midlene som blir brukt når massen skal piskes fram. Vi vet når massens blikk skal ledes i den ønskede retning. Vi er uberørt, lar oss ikke overraske, vi står stille mens skredet går forbi, i bevisstheten om at de kommer snart tilbake. Vi er den sterkeste folkegruppe i Norge i dag.

Med vennlig hilsen

Alvin Westerbotn.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Klerschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50
pr. halvår. Sverige og
Danmark: kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt om-
slag kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgiror. 16450.
Sambandstrykkeriet
Oslo